

Asia: VN/14998/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tupakkaverosta annetun lain ja valmisteverotuslain 72 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikossa mainitusta esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavan tupakkaverosta annettua lakia ja valmisteverolakia. Sähkösavukkeiden ja savuttomien nikotiinituotteiden (nikotiinipussien) tupakkaveroa korotettaisiin keskimäärin 37 prosenttia, yli 20 milligramma nikotiinia millilitrassa sisältävät sähkösavukkeissa käytettävät nesteet tulisivat veronalaisiksi ja nuuskan ja nikotiinipussien tupakkaverottomuus rajoitettaisiin kummankin osalta 1000 grammaan. Veronkorotusten seurauksena sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien hintojen arvioidaan nousevan keskimäärin 14 prosenttia. Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja sen tavoitteena on korottaa sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien tupakkaveroa sekä ehkäistä niiden käytöstä aiheutuvia haittoja.

THL:n kanta: THL kannattaa esitystä sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien veronkorotuksista sekä vahvojen nikotiininesteiden tuomista veronalaisiksi. Valmisteverolain ehdotuksen osalta THL esittää, että nikotiinipussien tupakkaverottomuuden määrällistä rajaa laskettaisiin ehdotetusta selvästi, esimerkiksi 200 grammaan tai vähintään puolitettaisiin 500 grammaan. Nuuskan osalta THL esittää tupakkaverottomuuden määrällisen rajan poistamista.

Perustelut: Tupakkaveron tavoitteena on muun ohella edistää tupakkalaissa säädettyjä terveystoimivia toimia. Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tupakkatuotteiden hinnan on todettu olevan yksi merkittävimmistä keinoista tuotteiden käytön vähenemisessä väestötasolla. Veronkorotukset ovat looginen ja tarpeellinen keino terveydelle haitallisten tuotteiden käytön vähentämiseksi. Koska nikotiinipussien ja

sähkösavukenesesteiden veron osuus hinnasta on nykyisin selvästi alhaisempi kuin perinteisillä tupakkatuotteilla, tulee myös nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden veron korotuksia jatkaa säännöllisesti tulevaisuudessa.

THL toteaa aiempien lausuntojensa (mm. THL/3808/4.00.00/2024, THL/1875/4.00.02/2024) mukaisesti, että nikotiinipussien markkinoille saattaminen eduskunnan toukokuussa 2025 hyväksymän tupakkalain muutoksen mukaisesti muodostaa laitoksen arvion mukaan vaaran uuden, nikotiiniriippuvaisen sukupolven muodostumiselle. Nikotiinipussien käyttö onkin yleistynyt niin nuorilla kuin aikuisilla. Tämä on vastoin tupakkalain tavoitetta tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumisesta. Myös sähkösavukkeiden käyttö on yleistynyt nuorilla, minkä johdosta THL näkee tärkeänä, että myös vahvat, yli 20 mg/ml nikotiinia sisältävät nikotiininesiteet saatetaan tupakkaverotuksen piiriin esityksen mukaisesti mahdollistamaan niiden saatavuuden rajoittaminen.

Lausuttavana olevan luonnoksen perusteluosiossa tuodaan esiin, että tupakkalaissa sallittu nikotiinipussien matkustajatuonnin raja (1000 grammaa/kalenterivuorokausi) on huomattavan suuri verrattuna savukkeisiin ja sähkösavukenesiteisiin. Ehdotettujen kansallisten verollisten toimenpiteiden vaikutusten mahdollistamiseksi, tulisi matkustajatuonnin tupakkaverottomuuden määrällistä rajaa laskea nikotiinipussien osalta ehdotetusta 1000 grammasta. Raja voitaisiin asettaa esimerkiksi 200 grammaan kuten Ruotsissa tai vähintään puolittaa 500 grammaan kuten Slovakiassa.

THL katsoo, että kansallisten toimenpiteiden vaikutusten tukemiseksi myös nuuskan sääntelyä tulisi kiristää. Nuuskan osalta matkustajatuonnin tupakkaverottomuuden raja tulisi poistaa kokonaan. Lisäksi nuuskan matkustajatuonti tulisi kieltää tupakkalaissa tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksen mukaisesti.

Säännöllisten kaikkiin tupakka- ja nikotiinituotteisiin kohdistuvien veronkorotusten lisäksi olisi tarpeen toteuttaa muitakin toimia, jotta väestön tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö vähenisi. Näitä olisivat esimerkiksi tunnunomaisten makuaineiden kieltäminen kaikista tuotteista ja ikärajan nosto 20 vuoteen. Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmässä tulee tukea käyttäjiä tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen.

Hallinto- ja talousjohtaja,

pääjohtajan sijainen

Mia Nykopp

Johtaja

Piia Aarnisalo

Ruokolainen Otto
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL